

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نشست پژوهشی با حضور آقایان؛

– حسین سلطان محمدی، رئیس اداره انتشارات روابط عمومی و امور بین الملل سازمان فرهنگی هنری

شهرداری تهران

– میثم غفاری، مدیر راهبردی و بهبود عملکرد سازمان و دبیر شورای ارزیابی عملکرد سازمان فرهنگی

هنری شهرداری تهران

به مناسبت چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی (۲۸)

روند توسعه مراکز فرهنگی در دهه های اخیر

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: مریم عابدی

فرهنگسراها ضمن داشتن محیطی معنوی و درس آموز همراه با فرهنگ اسلامی و انقلابی باید از مدیریتی متعهد، انقلابی و دینی برخوردار باشند.

(رهبر معظم انقلاب ۱۳۸۴/۱۲/۱۳)

■ نکات برجسته

در سال ۱۳۷۵ سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران به منظور توسعه فرهنگ و هنر در جامعه ایرانی و نیز ارتقای فرهنگ شهرنشینی و با نظر مساعد رهبر معظم انقلاب اسلامی، در تهران بزرگ ایجاد شد. پاسداشت شعایر دینی، قابلیت بی حد و مرز توسعه فرهنگی انسان‌ها و ارج نهادن به مقام شامخ اندیشمندان و هنرمندان، به عنوان سه ارزش پایه‌ای، در زمره اهداف اصلی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران بوده است.

□ اهمیت مسائل فرهنگی و اجتماعی شهر در بیانات رهبر

• مسائل فرهنگی در همه شهرها به ویژه تهران به عنوان پایتخت جمهوری اسلامی ایران بسیار مهم است و باید به این مسئله توجه شود که فرهنگ ما فرهنگ انقلاب اسلامی و ارزش‌های دینی است.

۸۶/۴/۴

• باید ارزشهای انقلاب و اسلام در همه بخشهای فرهنگی رعایت شود و این کار نیازمند تلاش، انگیزه و عزم لازم است.

۸۶/۴/۴

• فرهنگسراها ضمن داشتن محیطی معنوی و درس آموز همراه با فرهنگ اسلامی و انقلابی باید از مدیریتی متعهد، انقلابی و دینی برخوردار باشند.

۸۴/۱۲/۱۳

• فرهنگ‌سازی و مسائل تبلیغاتی را در نظر بگیرید.

۱۳۸۴/۵/۱۷

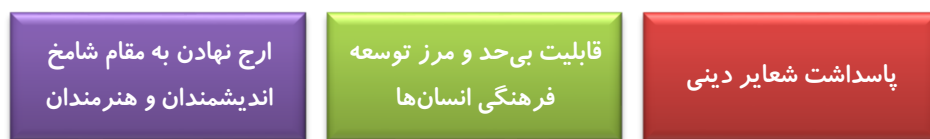
• کار شهرداری فقط ساخت و ساز نیست. خوشبختانه در زمینه مسائل فرهنگی هم شما در گزارش خود مواردی را ذکر کردید. مسائل فرهنگی و اجتماعی شهر، بسیار مهم است. سعی کنید.

۱۳۸۲/۹/۱۷

• روح دیانت و اخلاق اسلامی را در فضای شهر تهران ساری و جاری کنید.

۱۳۸۲/۹/۱۷

– اهداف اصلی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

اساسنامه سازمان فرهنگی هنری شهرداری

– شرح وظایف سازمان فرهنگی هنری شهرداری

۱. تعظیم شعایر و برگزاری مراسم و مناسبت‌های مذهبی، ملی و انقلابی به منظور افزایش وحدت، همبستگی، انسجام و نوسازی معنوی جامعه.

۲. انجام فعالیت‌های آموزشی برای دست‌یافتن به اهداف، اجرای سیاست‌ها و ماموریت‌های سازمان و راه‌اندازی مراکز آموزشی و فرهنگی، بنا به ضرورت در عرصه‌های آموزش شهروندی، سبک زندگی و مهارت‌ها.

۳. تعامل و همکاری هدفمند با هنرمندان و فرهیختگان متعهد و بهره‌گیری از توان و تخصص آنان در پیشبرد ماموریت‌ها و وظایف.

۴. اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهی‌های شهروندان به‌ویژه در خصوص مسایل دینی و نیز حقوق و تکالیف شهروندی و کمک به خانواده‌ها در حل مسایل پیرامونی زندگی آن‌ها.

۵. ایجاد زمینه لازم برای توسعه مشارکت شهروندان در فعالیت‌های مختلف فرهنگی و هنری و تلاش در جهت افزایش سهم مصرف خدمات و کالاهای فرهنگی در سبد خانوار.

۶. ایجاد زمینه و فضای مناسب برای حضور شهروندان و خانواده‌ها به‌ویژه جوانان در مراکز و برنامه‌های فرهنگی و فراهم‌سازی محیط مساعد برای رشد و تعالی فرهنگی آنان.

۷. انجام فعالیت‌های تبلیغی برای فضا سازی معنوی، دینی و انقلابی شهر و نیز پوشش مأموریت‌های مدیریت شهری در ابعاد مختلف.

۸. انجام مطالعات و پژوهش‌های لازم فرهنگی و هنری در ارتباط با نیازهای روزآمد شهر تهران و حمایت از این‌گونه فعالیت‌ها.

۹. اجرای طرح‌های غنی‌سازی اوقات فراغت و کمک به افزایش روحیه نشاط و شادابی شهروندان با استفاده از روش‌ها و ابزارهای فرهنگی و هنری.

۱۰. تولید محصولات و آثار فاخر و ارزشمند فرهنگی و هنری با بهره‌گیری از مجموعه عوامل کارآمد به‌ویژه فن‌آوری‌های نوین.

۱۱. اجرای طرح‌های توسعه و ترویج فرهنگ و معارف اسلامی و قرآنی با محوریت محافل، مجالس و هیئات مذهبی در محلات شهر تهران.

۱۲. برگزاری یادواره‌ها، مراسم نکوداشت و پاسداشت مقام شامخ شهدا و ایثارگران و تجلیل از خانواده‌های معظم شاهد و تولید آثار فرهنگی و هنری برای توسعه و رشد فرهنگ ایثار و جهاد و شهادت.

۱۳. حمایت از فعالیت‌های فرهنگی و هنری در سطح مساجد و اماکن مذهبی و تولید آثار فرهنگی و هنری مروج فرهنگ مسجد محوری در محله‌های شهر.

۱۴. اجرای برنامه‌های جامع تهران‌گردی، شناخت میراث فرهنگی و معنوی تهران و احیای هویت تاریخی شهر با همکاری دستگاه‌های ذیربط.

۱۵. توسعه کتابخانه‌ها، قرائت‌خانه‌ها و اجرای برنامه‌های فرهنگی و هنری مروج فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی.

– مراکز فرهنگی در هر منطقه متشکل است از:

- ترکیب هیات امنای سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

شهردار تهران
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
رئیس سازمان صدا و سیما
مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها
رئیس حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی
وزیر آموزش و پرورش
رئیس سازمان بسیج مستضعفین کشور
رئیس شورای فرهنگی اجتماعی در شورای عالی انقلاب فرهنگی
رئیس شورای اسلامی شهر تهران

- تحولات مدیریتی در سازمان فرهنگی و هنری شهرداری (مدیران سازمان از گذشته تاکنون)

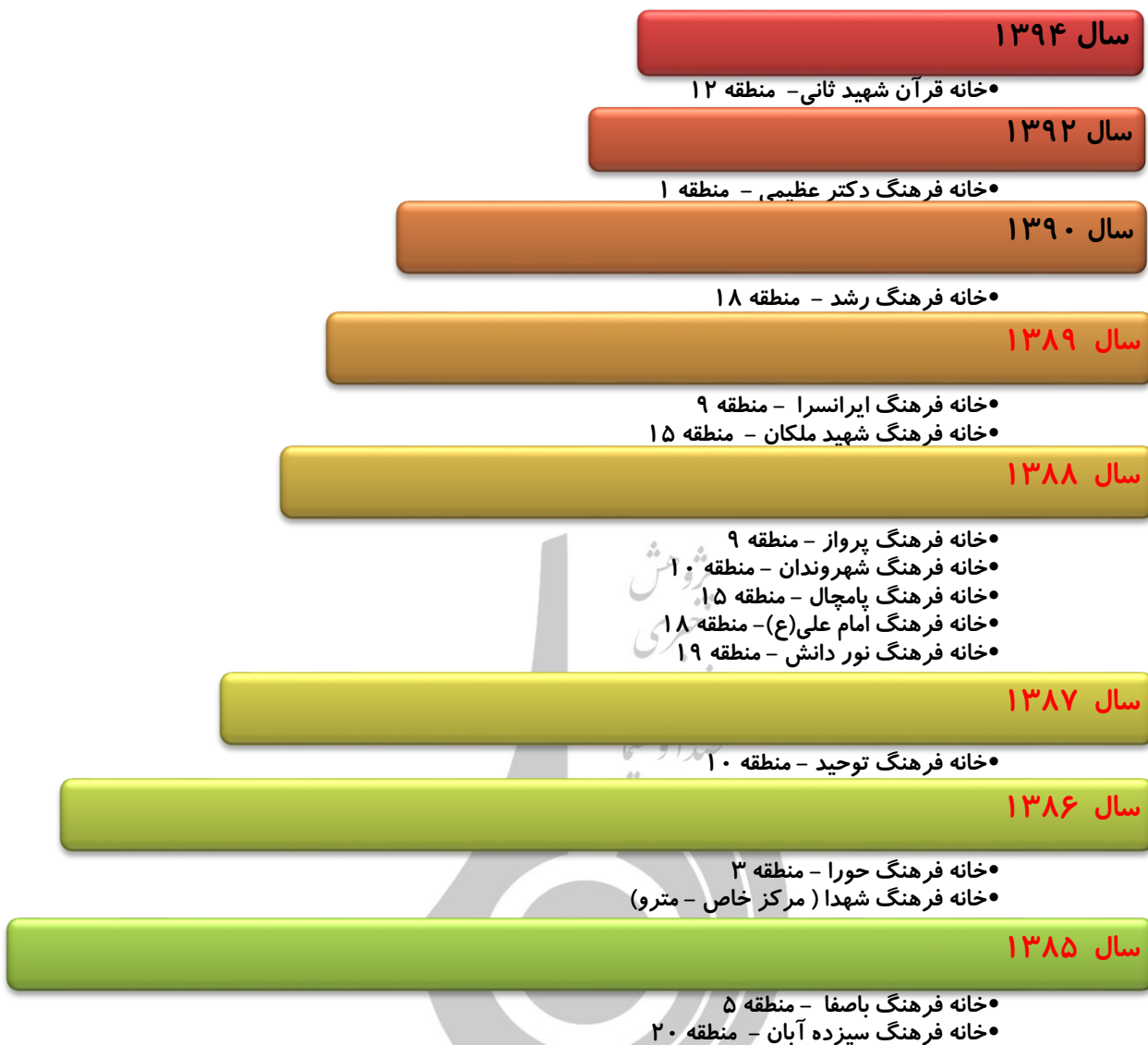
ردیف	مدیر سازمان	سال	عملکرد
۱.	منصور واعظی	۱۳۷۵-۱۳۷۹	- تحول مراکز فرهنگی از شهرداری - تصویب لایحه بودجه سازمان و محل تأمین آن از شهرداری توسط مجلس - تعریف ساختاری ۲۲ منطقه سازمان
۲.	محمدعلی زم	۱۳۷۹-۱۳۸۲	- تعریف و ابلاغ هویت‌های تخصصی برای مراکز فرهنگی و تغییر ساختار سازمان از ۲۲ منطقه به ۵ منطقه - افزایش تعداد مراکز فرهنگی تحویلی از شهرداری - کاهش و تعدیل نیروی انسانی و خصوصی سازی مراکز فرهنگی و ...
۳.	اسفندیار رحیم مشایی	۱۳۸۲-۱۳۸۴	- تغییر ساختار سازمان از ۵ منطقه به ۴ منطقه - اجرای طرح‌های فراگیر فرهنگی به صورت ستادی و فعالیت گسترده تبلیغاتی فرهنگی - بازپس‌گیری مراکز واگذار شده به بخش خصوصی - جذب و بکارگیری بخش قابل توجهی از کارکنان سازمان در این دوره
۴.	علی عسگری	۱۳۸۴-۱۳۸۶	- باز طراحی ساختار سازمان به روش علمی و توسعه و اجرای پروژه معماری و برنامه راهبردی سازمان و تدوین شرح وظایف فراگیر و منسجم - اصلاح اساسنامه سازمان - تقویت نگاه محله‌ای در مراکز
۵.	احمد نوریان	۱۳۸۶-۱۳۸۸	- لغو عنوان هویتی از فرهنگسراها و انجام فعالیت‌های یکپارچه - اجرای طرح فرهنگسرای‌های مناسبتی و موقت - راه‌اندازی کتابخانه‌های شبانه‌روزی
۶.	امیر خوراکیان	۱۳۸۹-۱۳۹۲	- یکپارچه‌سازی نظام آموزش - توسعه واحدهای ستادی و متمرکز کردن آنها در یک ساختمان - ساماندهی نظام برنامه‌ای و بودجه‌ای - ایجاد تعامل شهروندان و همبستگی اجتماعی میان آنان با اجرای برنامه‌های مذهبی و فرهنگی
۷.	شهاب مرادی	۱۳۹۲-۱۳۹۴	- اجرای فعالیت‌های فرهنگی و هنری با شعار «تهران شهر مهربانی» - برنامه‌های جدید درباره مادران شهدای مفقودالایر - توسعه فرهنگ نذر ساده - مهربانی با پرندگان - همدلی با مردم غزه و کمپین «من عاشق محمدم»

ردیف	مدیر سازمان	سال	عملکرد
۸.	محمود صلاحی	۱۳۹۴-۱۳۹۶	<p>– آغاز به کار مراکز بزرگی همچون پردیس تئاتر تهران و باغ کتاب به همراه فرهنگسراهای عتروت و نهج البلاغه</p> <p>– الحاق مجموعه‌هایی همچون کتابخانه‌های معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری و باغ موزه قصر به سازمان</p> <p>– اجرای برنامه‌هایی چون تولد ماه و چهارشنبه هنر برای تعامل بیشتر با اصحاب فرهنگ و هنر</p>
۹.	سعد اوحدی	۱۳۹۶- تاکنون	<p>– ادغام مراکز ستادی نظیر مرکز مطالعات در مرکز آموزش و تمرکززدایی از داستان با توزیع بعضی واحدهای ستادی در مراکز بیرون ستاد همچون واحد IT و نیز زیر مجموعه‌های معاونت هنری، توجه به اقتصاد مقاومتی و صرفه‌جویی مالی گسترده در سازمان و افزایش سهم مشارکت مردمی در برنامه‌ها</p> <p>– اصلاح اساسنامه سازمان</p>

– رشد چهل درصدی فرهنگسراها از بدو تاسیس تاکنون

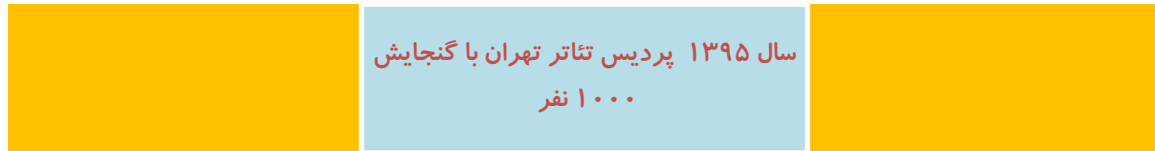
– رشد خانه‌های فرهنگ و قرآن

– افتتاح پردیس های سینمایی

– افتتاح ۱ باب پردیس تئاتر

– رشد ۳۷ درصدی خانه موزه، موزه و خانه موزه شهید(ع باب به ۱۴ باب افزایش یافت)

□ مقدمه

سرمایه‌های فرهنگی هر جامعه به نوعی ظرفیت‌های توسعه فرهنگی و به تبع آن توسعه اجتماعی و اقتصادی آن جامعه را دربردارد؛ در جامعه به هر میزان که رشد و ارتقای سرمایه‌های فرهنگی داشته باشیم به همان میزان جامعه‌ای پویا خواهیم داشت. پرداختن به امور فرهنگی و توسعه فرهنگ متناسب با پیشرفت سایر امور امری ضروری و غیرقابل اجتناب است. بی‌توجهی به مقوله فرهنگ و نقش هویت ساز آن، نارسایی در سایر حوزه‌ها را به دنبال دارد؛ از اینروست که توسعه فرهنگ و ویژگی‌های رفتاری و نظام ارزشی آن در کنار توسعه سیاسی، توسعه اجتماعی و توسعه اقتصادی یکی از وظایف حکومت‌ها به شمار می‌رود.^۱ در این راستا نشست با حضور حسین سلطان محمدی، رییس اداره انتشارات روابط عمومی و امور بین الملل سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران و میثم غفاری، مدیر راهبردی و بهبود عملکرد سازمان و دبیر شورای ارزیابی عملکرد سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران؛ به معرفی سازمان فرهنگی هنری شهرداری و اهداف این سازمان با نگاه مقایسه‌ای با قبل از انقلاب در اداره پژوهش‌های خبری برگزار شد.

۱. رحمانی؛ محمود؛ گل رو مفرد؛ زهرا. «نقش سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در ارتقای سرمایه فرهنگی شهروندان تهرانی» مجله مدیریت فرهنگی، سال چهارم/ شماره دهم/ زمستان ۱۳۸۹

□ توسعه فرهنگی و مکان‌های فرهنگی قبل از انقلاب

– کاخ جوانان در تهران با هدف پرکردن اوقات فراغت جوانان

از جمله مکان‌هایی که برای اعتلای سطح فرهنگی جوانان در رژیم قبل تاسیس شد کاخ جوانان در شهرهای مختلف ایران از جمله تهران بود؛ در آن زمان، آن مکان پاتوق و کعبه آمال خواننده‌هایی بود که حالا لاس‌انجلسی می‌نامیم. هدف از تاسیس آن، پر کردن اوقات فراغت جوانان و به قول روزنامه اطلاعات در همان روزها، «ترقی سطح اخلاق جوانان کشور» عنوان شد اما متهم به بی‌بند و باری و گسترش فساد بود. آبان‌ماه سال ۴۵ خورشیدی، بیش از ۱۰ میلیون تومان هزینه شد تا در زمینی ۸ هزار متر مربعی در جاده قدیم شمیران، بالاتر از سه‌راه ضرابخانه، در عرض تنها ۷ ماه، ساختمان کاخ جوانان افتتاح شود و سپس یک زمین ۱۰ هزار متر مربعی برای میزبانی میهمانان دولتی ضمیمه غربی آن شود. پس از ساخت کاخ جوانان پس از دو سال مجله‌ای بنام «مجله کاخ جوانان» به منظور پیشرفت و اعتلای فرهنگی جوانان منتشر شد.

– سرنوشت کاخ جوانان تهران، پس از انقلاب به کجا انجامید؟

چندی بعد از انقلاب سال ۵۷، بسیاری از ساختمان‌ها از گزند مردمان خشمگین در امان نماند و آتش گرفت یا تخریب شد. پس از آن، کاخ‌های جوانان را عده‌ای از کارکنانش، به «سازمان ملی امور جوانان» تغییر دادند. پس از آن، کانون اسلامی جوانان، در ساختمان‌های آن حضور پیدا کرد که البته حضوری کم‌دوام بود.^۱

□ معرفی و تاریخچه سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

آقای حسین سلطان محمدی، رییس اداره انتشارات روابط عمومی و امور بین الملل سازمان فرهنگی هنری شهرداری

تهران

با پایان دفاع مقدس و آغاز دوران سازندگی، ضرورت توسعه فرهنگی پایتخت، شهرداری تهران را برآن داشت تا همراه با خدمات اجتماعی، عمرانی و ... ارائه خدمات فرهنگی را در زمره برنامه‌های خود قرار دهد. در دوره مدیریت شهری آقای کرباسچی، در دوره پس از جنگ، نبود یک کانون و ساختار فرهنگی که خیلی از فعالیت‌های فرهنگی در آن مکان اجرا شود؛ کمبود آن مکان احساس شد و نیز مدیریت شهری خواستار خروج نهادهایی مثل پادگان‌ها و کشتارگاه از شهر تهران شدند و یا این مکان‌ها تبدیل وضعیت شوند. از همین رو کشتارگاه تهران به فرهنگسرای بهمن تبدیل شد و نیز فرهنگسرای خاوران که هر دو قبل از شکل‌گیری سازمان فرهنگی هنری شهرداری وجود آمدند. پس از ایجاد چهارده فرهنگسرا در سراسر تهران، سازمان فرهنگی هنری تشکیل می‌شود که به قول موسسین اولیه سازمان؛ دو روایت برای آرم چهارده شاخه سازمان است که یا بیانگر چهارده معصوم (علیهم السلام) و یا حلقه اولیه ۱۴ مکان فرهنگی در تهران بوده که توسعه یافته است. در سال ۱۳۷۵ سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران به‌منظور توسعه فرهنگ و هنر در جامعه ایرانی و نیز ارتقای فرهنگ شهرنشینی و با نظر مساعد رهبر معظم انقلاب اسلامی، در تهران بزرگ ایجاد شد. توسعه فرهنگی، تعمیق معرفت دینی، تقویت زیبایی‌طلبی و حقیقت‌جویی شهروندان، شادزیستی توأم با روحیه سازنده و کسب مهارت‌های زندگی اجتماعی، نیازهایی اساسی بود که این سازمان در پاسخ به آنها موجودیت یافت.

□ توسعه فرهنگی تهران؛ هدف سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

آقای حسین سلطان محمدی، رییس اداره انتشارات روابط عمومی و امور بین الملل: نگرش سازمان فرهنگی هنری

شهرداری تهران معطوف به دورنمای اصلی توسعه فرهنگی است. تلاش برای تقویت فرهنگ ملی و اسلامی کلانشهر تهران

۱. کاخ جوانان تهران، از سیر تا پیاز؛ پندار نیوز، ۹۶/۶/۲۸

با توجه به خصلت‌های ویژه شهری‌اش و طراحی و تبیین مبانی لازم برای آن، عمده‌ترین چالش فراروی سازمان است. سازمانی که پاسخگویی به مخاطبان را ضامن بقا و توسعه خود می‌داند و در تعامل با مخاطبان، به برقراری ارتباطات دوسویه و همچنین ارائه خدمات به صورت متنوع و متناسب با نیاز گروه‌های مخاطب، توجه خاصی دارد. سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در سال‌های آغاز عملکرد خود، از طریق توسعه روابط رسمی و غیررسمی با مجموعه مدیریت شهری تهران و ارتباط فعال با سایر سازمان‌های فرهنگی و نیز مسوولان فرهنگی کشور، به تعادل و ثبات لازم رسید. پاسداشت شعائر دینی، قابلیت بی‌حد و مرز توسعه فرهنگی انسان‌ها و ارج نهادن به مقام شامخ اندیشمندان و هنرمندان، به عنوان سه ارزش پایه‌ای، در زمره اهداف اصلی سازمان بوده است و بهره‌گیری از الگوهای علمی در مدیریت، شایسته‌سالاری، آینده‌نگری و تشخیص اولویت پاسخگویی به نیازهای جامعه، ارزش‌های مرجع سازمان در تمام فعالیت‌ها و برنامه‌ها، مورد توجه برنامه‌ریزان و مدیران فرهنگی قرار گرفت. این رویکردها و اهداف برگرفته از آموزه‌های دینی و بیانات مقام معظم رهبری، تبدیل به اساسنامه‌ای برای ماموریت‌های سازمان فرهنگی هنری شد.

□ تدوین اساسنامه سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، به دستور مقام معظم رهبری و مصوب مجلس شورای

اسلامی

اساسنامه ابتدایی در ۲۶ ماده و یک تبصره، در ۲۲ شهریور ۱۳۷۵ به تصویب اعضا رسید، اما پس از گذر از یک دهه فعالیت، بازنگری در این اساسنامه طی ۱۳ ماه تحقیق و بررسی توسط کارشناسان انجام شد و با ارائه پیش‌نویس به اعضای هیات امناء ایجاد اصلاحاتی در آن، در ۲۸ دی ۱۳۸۶ به تصویب نهایی رسید. نگاه شرکتی و موسسه‌ای به سازمان در اساسنامه قدیم، مبنای تدوین و تصویب اساسنامه جدید با رویکرد فرهنگی و تغییر در موضوعات محتوایی مانند: اهداف، سیاست‌های راهبردی و وظایف و اختیارات شده است. توجه به سیاست‌های کلان فرهنگی نظام و منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی، توجه به مسائل ارزشی و تاکید بر مبانی دینی و اصول انقلابی، تاکید بر ماموریت‌های سازمان در حوزه شهری، تاکید بر رویکرد محله‌ای، تعامل و همکاری بیشتر با نهادها، سازمان‌های فرهنگی و تشکل‌های مردمی و مساجد و ایجاد هیات مدیره به عنوان بازوی هیات امناء، از جمله نکات برجسته و بارزی است که در اساسنامه جدید مورد توجه و تاکید قرار گرفت. ایجاد شرایط جدید و مناسب، حذف نقاط ضعف گذشته و شکل‌گیری تحول، بهره‌گیری از تجربه عملی و الگوسازی از مواردی است که بنا به نظر اعضای هیئت امناء، در اساسنامه جدید گنجانده شده است.^۱

□ ساختار فعلی سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

آقای حسین سلطان محمدی، رییس اداره انتشارات روابط عمومی و امور بین الملل:

سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران سازمانی است با تابعیت ایرانی، عمومی و غیردولتی، مستقل و واجد شخصیت حقوقی که تحت ارکان هیات امناء و هیات مدیره فعالیت می‌کند. این سازمان به دستور رهبر معظم انقلاب اسلامی برای تعالی فرهنگ عمومی شهروندان تهرانی تشکیل و در تاریخ ۱۳۷۵/۹/۱۱ (تاریخ آگهی تاسیس سازمان در روزنامه رسمی) به عنوان یکی از سازمان‌های وابسته به شهرداری تهران رسمیت یافت. رییس سازمان توسط هیات امناء انتخاب و حکم او توسط شهردار تهران صادر می‌شود. یکی از راه‌های اصلی تأمین بودجه سالانه سازمان، بنا به تصویب مجلس شورای اسلامی، ۴ درصد درآمد وصولی شهرداری تهران است. هیات امناء، عالی‌ترین مرجع سیاستگذاری و تعیین خط‌مشی سازمان است

۱. درباره سازمان؛ سایت سازمان فرهنگی هنری شهرداری

که تمامی مساعی و تلاش خود را در پیشبرد اهداف و اولویت‌های موضوعی سازمان مبذول خواهد داشت. هیئت مدیره نیز تصمیمات اجرائی را اتخاذ می‌کند.

□ عناوین مراکز سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

آقای میثم غفاری، مدیر راهبردی و بهبود عملکرد سازمان و دبیر شورای ارزیابی عملکرد

سازمان فرهنگی هنری با در اختیار داشتن تعداد قابل توجهی مرکز فرهنگی شامل فرهنگسرا، خانه فرهنگ، نگارخانه و کتابخانه در سطح شهر تهران، جایگاه ممتازی را در میزان اثرگذاری بر فرهنگ شهروندان تهرانی به دست آورده است. مأموریت‌های سازمان در مناطق ۲۲ گانه و ستاد، در قالب این مراکز دنبال می‌شود. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان فرهنگی شهر، در ستاد سازمان انجام و به مناطق اعلام می‌شود و مناطق ۲۲ گانه براساس نیازهای موجود در سطح منطقه، برنامه‌ها را با بودجه مشخص و تدوین شده اجرا می‌کنند. برنامه‌های موردنظر مناطق نیز از سوی مدیریت هر منطقه به ستاد سازمان اعلام شده و پس از تصویب بودجه، برای اجرا به مناطق ابلاغ می‌شود. مسئولیت اجرایی در هر منطقه به مدیریت فرهنگی هنری منطقه واگذار شده که در بزرگ‌ترین فرهنگسرای آن منطقه مستقر است.

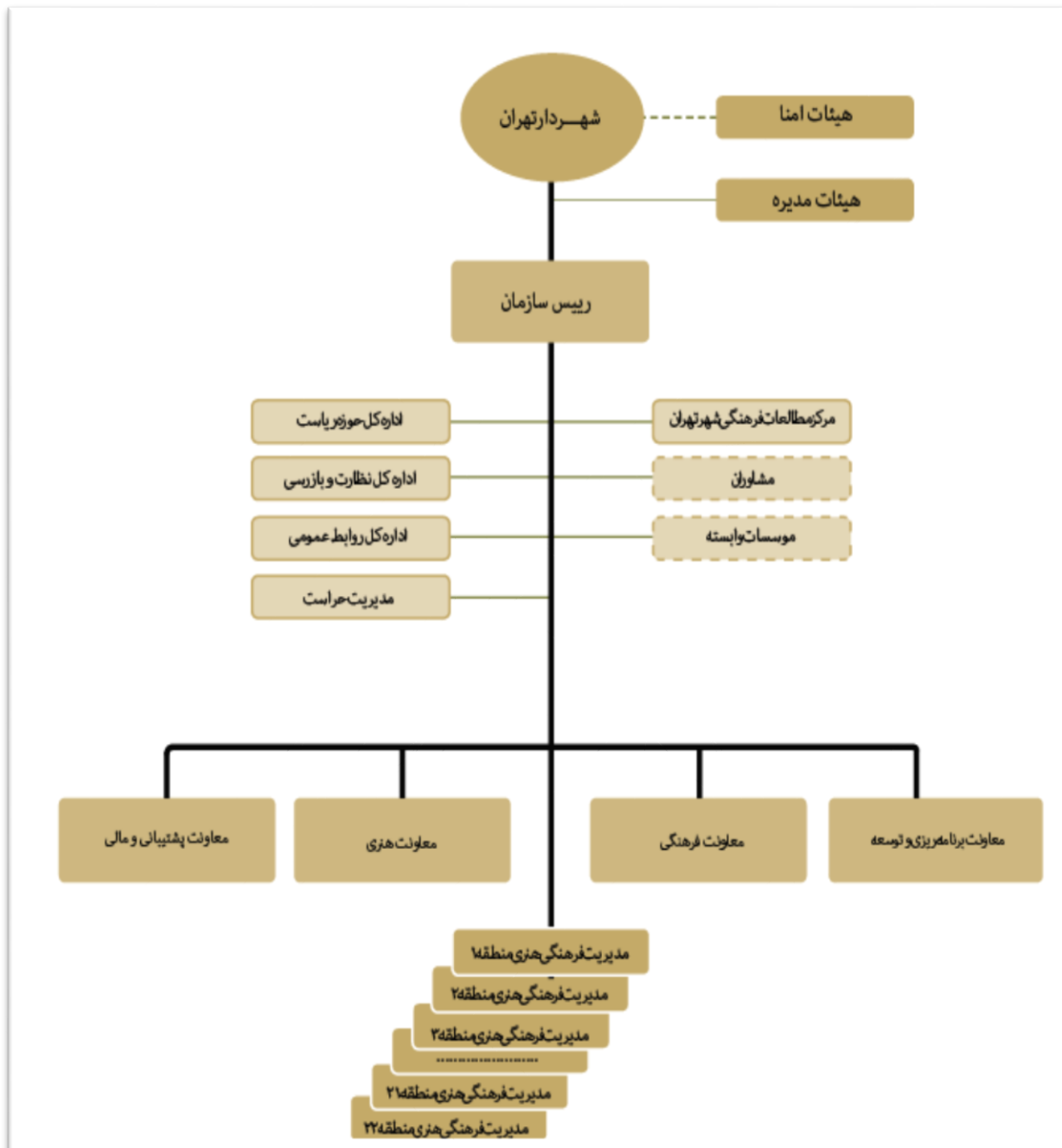
- مراکز تابعه هر منطقه متشکل است از:

۱. فرهنگسرا: مکانی که در آن، فعالیت‌های فرهنگی انجام می‌شود. در فرهنگسراها معمولاً شرایطی برای آموزش، تولید محصولات گوناگون فرهنگی و اجتماعی و همچنین فعالیت در زمینه هنرهای مختلف فراهم شده است. برخی از فرهنگسراها، کتابخانه و انتشارات ویژه خود را دارند. در شهر تهران تلاش شده برای هر منطقه شهرداری یک فرهنگسرای بزرگ ایجاد شود. فرهنگسراها بجز پوشش منطقه خود، بعضاً به فعالیت‌های فرامنطقه‌ای نیز می‌پردازند. فرهنگسرای تخصصی نیز به فرهنگسراهایی گفته می‌شود که اقدام به فعالیت در یک حوزه تخصصی در سطح شهر تهران می‌کنند.
۲. خانه فرهنگ: در اینجا، از نظر نوع فعالیت‌ها، همان فعالیت‌های فرهنگسرا را در اندازه‌های کوچک‌تر و تعداد و بودجه‌ای به مراتب کمتر اجرا می‌کنند. از آن‌جا که خانه‌های فرهنگ در سطح محلات قرار دارند امکان دسترسی شهروندان به آن‌ها سهل‌تر و بیش‌تر است. عمده فعالیت‌های فرهنگی خانه‌های فرهنگ، به گسترش و ارتقای سطح فرهنگ عمومی منجر می‌شود.
۳. نگارخانه: فضاهای نگارخانه‌ای به منظور نمایش آثار و تولیدات هنری و فرهنگی، به دو صورت مستقل و یا در ساختمان‌های فرهنگسراها و سایر مراکز فرهنگی، شکل گرفته است.
۴. کتابخانه: کتابخانه‌های سازمان با هدف ارایه کتاب به علاقه‌مندان در سطح شهر تهران و ارایه فضای مناسبی برای مطالعه تأسیس شد. کتابخانه‌ها نیز یا مستقل بوده و یا در ساختمان‌های فرهنگسراها و سایر مراکز فرهنگی استقرار دارند و زیر نظر آنها فعالیت می‌کنند. راه‌اندازی کتابخانه‌های تخصصی نابینایان و کودکان از طرح‌های جدید این مجموعه است.
۵. خانه‌های فرهنگ مشارکتی: فعالیت‌های عمومی این خانه‌های فرهنگ شامل برگزاری دوره‌های متنوع آموزشی، برپایی کارگاه‌ها و اجرای مراسم است. خانه‌های فرهنگ مشارکتی، به میزان محدود، سرمایه اولیه و امکاناتی را برای اجرای پروژه‌های منطبق با وظایف قانونی و برنامه‌های سالانه، از فرهنگسراها دریافت می‌کنند. توسعه متعادل خانه‌های فرهنگ مشارکتی و واگذاری امور فرهنگی به بخش‌های مردمی، موجب تمرکززدایی و کاهش هزینه‌های فعالیت‌های زیربنایی فرهنگ و آموزش‌های عمومی خواهد شد.
۶. پردیس‌های سینمایی: ترکیبی از مراکز فرهنگی - تجاری که با عنوان پردیس‌های سینمایی ساخته شده است. در پردیس‌های سینمایی علاوه بر سالن سینما، گالری، محل عرضه محصولات فرهنگی و رستوران، فضاهای تجاری و در بخشی هم فضای ورزشی کودکان پیش‌بینی شده است.

۷. اماکن تفریحی و ورزشی: این مجموعه‌ها معمولاً نزدیک مکان‌های اجتماعی فرهنگی تأسیس شده و برای رفاه حال شهروندان و خانواده‌هایشان مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این امکانات می‌توان به شهربازی‌ها، سالن‌های ورزشی، سینماهای چهار و پنج و شش بعدی و ... اشاره کرد.

۸. موسسات وابسته: فعالیت موسسات، زیر نظر سازمان بوده و به ارائه خدمات تخصصی در حوزه‌های گوناگون می‌پردازند.

□ چارت سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

□ سخن آخر

فضاهای فرهنگی بعنوان یکی از ابعاد بنیادی توسعه فرهنگی از چنان اهمیتی برخوردار است که می‌توان آن را یکی از اساسی‌ترین الزامات تحقق توسعه فرهنگی و دستیابی به اهداف چشم‌انداز فرهنگی کشور دانست. با اجرای برنامه توسعه فضاهای فرهنگی و بهره‌برداری صحیح از این اماکن است که می‌توان در جهت ارتقاء مهارت‌های فرهنگی شهروندان گام‌های موثری برداشت و به سطحی از فرهنگ که مناسب توسعه است دست یافت؛ با ارتقاء مهارت‌ها و توانایی‌های فرهنگی، شهروندان آمادگی بهتری برای پذیرش مظاهر توسعه بدست می‌آورند و در نتیجه از آثار و تبعات منفی برنامه‌های توسعه کاسته خواهد شد. توسعه مطلوب فضاهای فرهنگی در کشور مستلزم الزامات و مقدمات خاصی است که تحقق اهداف کلان فرهنگی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. برای توسعه فضاهای فرهنگی در ایران در راستای دستیابی به اهداف چشم‌انداز فرهنگی کشور و استفاده بهینه از این اماکن باید ضمن طی مراحل علمی و منطقی نسبت به برنامه‌ریزی و اجرای برنامه توسعه این اماکن مبادرت ورزید. تعیین نیازهای توسعه فضاهای فرهنگی، برنامه‌ریزی فضاهای فرهنگی و اجرای برنامه توسعه فضاهای فرهنگی از جمله مراحل است که در فرایند توسعه مطلوب کمی و کیفی فضاهای فرهنگی باید در نظر گرفته شود.^۱

۱. مرادی، علیرضا؛ توسعه فضاهای فرهنگی شرط اساسی توسعه فرهنگی ایران. مقالات همایش ملی مطالبات فرهنگی ایران ۱۴۰۴